

Lp. Harles Kaup

PÖÖRDUMINE

Pöördume Teie poole seoses saartel asuvate kariloomade realiseerimise probleemidega, mida arutati 17.-18. mail Eesti Saarte Kogu üldkogul Pranglil.

Paljudel Eesti väikesaartel ja laidudel peetakse poollooduslike koosluste hooldamiseks põllumajandusloomi. Saartel on suureks probleemiks nimetatud loomade realiseerimine, sh. nii nende transportimine saarelt tapamajja kui ka kohapealne nõuetekohane tapmine ja turustamine.

Abrukal, Ruhnus, Manijal, Osmussaarel ja Pakri saartel on praegu hinnanguliselt veiseid 700 ning lambaid-kitsi 600 ringis. Nendel saartel on loomade poolt hooldatavate poollooduslike koosluste pindala ca 1500 ha.

Loomade tapavajadus nimetatud saartel kokku oleks ca 120 veist ja 60 lammast/kitse aastas.

Kariloomad paljunevad ja nende arvukust on vaja piirata, samas on kohapeal olemas suur nõudlus nii turistide kui saareelanike seas kohaliku liha järele. Loomade tapmine kohapeal oma tarbeks on lubatud ja reguleeritud, kuid luba ja nõuded liha realiseerimiseks puuduvad (nt. lihakeha müük talust otse tarbijale või pakkumine oma talu turistidele).

Elusloomade transport mandrile või suursaartele lihakombinaati on raskendatud, kuna sadamad praktiliselt puuduvad Abrukal, Osmussaarel ja Pakri saartel. Nimetatud saartel ei ole ka korrapäraselt laevaliiklust ega piisavalt suuri aluseid loomade veoks. Väikelaev EVA-3 tellimine on liiga kulukas. Ruhnu on oma kauguse tõttu raskesti ligipääsetav, eritransport kallis ning kogu teekond tapamajja loomadele kurnav.

Probleemid loomade realiseerimisega on samuti Vormsil, Kihnus, Kesselaiul, Aksil ja ka neil väikesaartel, kus loodus võsastub ning kus vastava transpordiühenduse puudumisel ei saa loomapidamist isegi mitte alustada.

Samuti puuduvad enamikel väikesaartel talviti jääteed, et loomi mandrile toimetada.

Loomapidamisel väikesaartel on olulised peamiselt kaks aspekti:

1. Paljudel saartel on loomapidamine püeiasustuse tekkimise ja jätkumise seisukohalt otsustav, sest see annab töö ja sissetuleku saarte kogukondadele.
2. Saarte loodus on liigirikas, s.h. poollooduslikud kooslused (rannaniidud) ja rahvusvahelise tähtsusega Natura 2000 alad, mis on teatavasti paljude kaitsealuste liikide (ainsaks) elupaigaks. Eesti riik on võtnud endale kohustuse säilitada või vajadusel taastada üle-euroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund.

Rannaniitude hoolduskava

Rannaniitude taastamise prioriteetsuse kaalumisel on üheks loodusteaduslikuks kriteeriumiks saared, laiud: oluline on taastada rannaniite maismaast eraldi asuvatel

aladel, kuna seal on pesitsevatele lindudele väiksem rebaste ja kährikute röövluse mõju. (S. Lotman, www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/rannaniitude_hoolduskava.pdf)

POOLLOODUSLIKE KOOSLUSTE TEGEVUSKAVA AASTATEKS 2014–2020

5.5 Meetmed poollooduslike koosluste jätkusuutliku majandamise parandamiseks

Poollooduslike koosluste jätkusuutlik majandamine on tagatud erinevate osapoolte koostöös, soodustades kohalike talunike tegevust ning leides poollooduslike koosluste keskkonnasõbralikule toodangule turustusvõimalusi. Edasi tuleb arendada poollooduslike elupaikade ökosüsteemidel põhinevaid tooteid ja teenuseid ning nende kasutamist (tooted nagu niiduliha, vill, hein ja teenused nagu turism ja looduseharidus). [--] Tuleks saavutada tervikliku majandustsükli käivitumine, mis võimaldab hooldajal toota ka kasumit. Eesmärgiks on poollooduslikelt kooslustelt pärit toodangu ja teenuste kasutamine ning turustamine suuremas mahus ning parematel tingimustel nii, et ka EL põllumajandustoetuste lõppemisel tasuks vähemalt ulatuslikemate poollooduslike koosluste hooldamine end ise ära.

Käesolevaga taotleme:

Erisust väikesaartel kohapeal tapetud põllumajandusloomade (veis, lammas, kits) turustamiseks kohapeal, s.t. väikesaarel; s.o. müük otse tootjalt tarbijale, nii kohalikele elanikele kui enda turistidele.

Oleme valmis avatud aruteludeks ja saarte loomapidajate kogemuste jagamiseks, sest lahendused on reaalselt olemas ja vajavad ainult head tahet ja koostööd, et nendeni jõuda.

Lugupidamisega

Riina Kaljulaid
Eesti Saarte Kogu juhatuse liige
5249573